

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476*, s. 120.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g01-shoot-d1e30779/facsimile.pdf> (tilgået 13. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

at jeg godt kan tænke mig en Rigsdagsmand, som ganske opfylder sin Pligt og dog ikke taler et Ord paa Rigsdagen, især naar vi blive dertil i Aftagelser. Man har fremdeles sagt, at naar en Taler, som er tilbøjelig til at spinde Talest Tråd for lang, først kommer i Besiddelse af Talerstolen, saa kan man ikke faae ham ned igjen. Dette er vist fuldstændig sandt, men jeg kan ikke forstaa, hvorfor ikke det Selvsamme skulde kunne gjælde, naar en saadan Taler staar paa sin Plads, og om han da ikke ligesaa let kan tænke: „Siden jeg nu engang har vundet mig, saa vil jeg dog endnu bemærke o. i. v.“, og saa kan man ikke faae ham til at sætte sig igjen.

Endelig har Udsagnets ærede Ordfører indvendt, at en Talerstol let vilde sætte Taleren til en vis Sælselst, som vi helst maatte være fri for. Der er, som bekendt, daude en kunstig og en naturlig Sælselst. Den første, den fremtvungen, optvunne, affecterede Barne kan man — derjom elendigen har Gang dertil — neppe holde borte herred, at man under Taleren til at tale fra sin Plads; men den anden, den naturlige Barne, naar Ordet strømmer frit og rent fra Hjertet, naar Taleren bliver opvarmet af sand og ædel Følelse, den sætter jeg ikke, at man skulde bemærke fra denne Sals, hvor Indrethedens heile og hellige Anlagger vilde blive overveiede; thi i dette Tilfælde er det dog ikke ønskeligt, at man skulde bemærke sig paa den isærnde Kalde, som man fundom har meent skulde være uadlægelig fra Politiken.

Mit andet Forslag: at det maatte blive og tilladt at nævne Gudsord ved sit rette Navn, er alene fremsagt af den Grundformid, som jeg agter at holde fast ved, at det Simple, Naturlige og Uanfælele er det Bæste for os Danske, enten det saa er Guds Ord i andre Sprog eller ikke, og at vi derfor skulde undgaae uønskelige Besværligheder og lange Dancet, hvor det lader sig gjere. Jeg kan ikke indromme, hvad det er indvendt, at der skulde være fare for, at noget Medlem af denne høerlige Forsamling nogensinde i Verdens Føde skulde lade sig henrive til verdslige Værkligheder imod en Redepartement. Men skulde noget Saadant kunne bevirkes, da kan jeg ikke sige, at det skulde være ønskeligt, men skulde det ske, fordi man paa en anden Maade, end ved at nævne det rette Navn, betegner den, man vil tillade. Altsaa i den danske Naturalighed og Uanfælele kan anbefales jeg mit Forslag.

Forslaender **Wæller**: Jeg maatte adtale mig med en Talerstol, thi jeg holder, oprigtig sagt, ikke af den. Det er en uanstelig Toung, der bliver paalagt de talende Medlemmer — der kan være nok i Verden for de fleste Allierede —, naar de skulde træde frem og op paa Talerstolen, saafremt de vilde udtales sig. Men foruden det Usaturlige, der er ved denne Fremtræden, forekommer det mig, at den har sine praktiske Ulemper og locale Besværligheder, naar man skal løbe frem og tilbage, maaske underliden springe over Bordet, og Usamværdig være udført for at løbe mod hinanden under Rejsten til og fra Talerstolen. At der skulde være usædvanlig Tid ved Talerstolen, kan jeg ikke indse, naar Alting føres med i Beregning; thi det vilde endog af de bedste Talere holdes tilbage, men man kan nok gjere Regning paa, at de egentlige Ordførere vilde benytte sig af den saamelest mest bedre, og at der vil være endel Lidelselise forbanden dermed, er let at indse. Det indrommes Gudsord fra sin Plads ogsaa at fremsette „førte Beretninger“ og Bemærkninger, men det vil, som man let vil indse, være vanskeligt at afgjere, hvad der skal henføres under denne Bemærkning, og hvad den rette Grund. Af disse Grunde maaske jeg derfor kunne med Ræsonnement for en Talerstol.

Wæller: Det er en simpel almindelig Regel, at naar der tales fra et ordvort Sted, forplantes Lyden sig bedre i Forsamlingen, end naar det fore fra et lavere Stade. Derfor har jeg staaet mig til det til

§ 20 stillede Anvendement. Det er en væsentlig Grund til Andringelsen af en Talerstol, at dermed træffes en Indretning, hvorved det bliver muligt for Alle at høre, uden at man skal see sig nødsaget til at begynde sig fra eet Sted i Salen til et andet for at gaa til, hvad der bliver sagt. Naar den sidste ærede Taler har anfjert, at det vilde være upraktisk at tillade en Beskæmmelse om, at den, der kun har en kort Bemærkning eller Beretning at gjere, kan fremsette denne fra sin Plads, saa tror jeg ikke, at det vilde være vanskeligt for Forsamlingen at afgjere, hvad der skal forstaaes ved korte Bemærkninger og Beretninger, og den Gene, det i enkelte Tilfælde vil medføre for Taleren at blive henviset til Talerstolen, kan man vist neppe anfjere for meget betydende.

Tage Wæller: Jeg skal ikke vidtstelliggjøre Forsamlingen om dette Punkt. Jeg er personlig ingen Ven af Talerstolen, og jeg tror heller ikke, at Localet er tilfjert til at bringe en saadan. Jeg skal imidlertid ikke indlade mig paa vidtstelligt at veie Grundene for eller imod, kun det maaske jeg bedemt erklære mig for, at det ønskes tilladt for ethvert Medlem at bestige Talerstolen eller tale fra sin Plads. At det tilladte Gudsord at tale fra sin Plads, naar han kun har korte Bemærkninger eller Beretninger at gjere, tror jeg ikke vil kunne gjere Udsagnet, da det altid vil blive relativt, hvad der skal forstaaes ved saadanne korte Bemærkninger eller Beretninger. Ikke heller kan jeg indse, hvorledes Forsamlingen skulde kunne bestemme Grundværdien i saa Hensende eller under selve Talestolens Ud afstredet et Medlem, fordi hans Tale blev for lang. Jeg tror derfor at derude havde Gudsord sin fulde Frihed i denne Reining.

Schiern: Ider jeg skal underrette de tvende ærede Rigsdagsmands Antragsende om en Tribune, skal jeg ogsaa nu bringe i Erindring, at det synes temmelig urimeligt, at flere ærede Rigsdagsmand tale i denne Sal uden paa nogen Maade at kunne overvinde den Indretning saaledes, at de kunne bringe det til at høre. Jeg skal gjentage, at det let i alle hore Forsamlinger, at der ogsaa i denne Sal flere Medlemmer, der hore mindre vel, og disse sendt mig fremdeles at have billig Krav paa en Talerstol. Jeg skal endnu henviser til Stenographerne, om hvem jeg tror, om hvem jeg ved, at de, holdt det havde været dem givet her at kunne tage Ordet, vilde udtales som deres Tid, at det, netop fordi der mangler en Talerstol, oftere har været en Usamværdig for dem at opstille og gjengjere samtidig længere Foredrag, hvoraf det de aller har været høigen, at Rigsdagsstændens Ulykkelig har lidt Forhaling, fordi man har maattet sende Bud omkring i Stuen for at spæge enkelte, paa uheldige Steder i Salen placerede Rigsdagsmand, om hvad det var, de egentlig havde sagt. Jeg paabrunder mig endog selve Formaaen for Gensiden, Rigsdagsmanden for Kjøbenhavnss Amt 4de Distrikt (Krieger), saafremt netop denne ærede Rigsdagsmand, som man allerede vil kunne see af Rigsdagsstændens, for nogle Dage siden, havde han dog elendigt afstyret sig med saa stor Behemmelighed, her ikke har kunnet undgaae at ytre sig saaledes: „En anden Usamværdig, som jeg tror at derude omstule, er bleven mig meget klar i dette Tilfælde, jeg mener Salsens Indretning, thi naar den ærede Forsamling, som elendigt pleier at opstille saa hurtigt og rigtigt, dog har midlertidigt maaske mig, saa kan dette kun sigge det, at det ikke har været muligt, fuldstændig at høre mig fra det Sted, jeg taler.“ Og, for vist at tage et af saa mange senere Exempier, for at tage det, at det vist har tilbømt sig for mig, og jeg sig, for jeg oprigtigen vidste, at det usammen, da en æret Rigsdagsmand, for saa Diebstille siden, her havde Ordet, var mig fra dette Sted alene muligt at opstille, at han overhovedet ogsaa sin Stemme imod en Tribune, men usamværdig var det mig, saaledes samværdig, herfra at følge hans Tale.

(Beholdt.)